

2 ta' Frar, 1956.

Imhalef:

Onor. Dr. A. Magri, B.Litt., LL.D.

Dottor Riccardo Farrugia et.

versus

Onor. Dottor John Frendo Azzopardi ne. et

Kummissjoni Governattiva — Magofo Pools — Funzjonarji u Impjegati Pubbliċi — Kuruna — Atti "jure imperii"

Persuna li tiġi nominata bħala membru ta' kummissjoni governattiva, bħal ma hija l-Kummissjoni tal-Magofo Pools, issir funzjonarju publiku, u l-pożizzjoni tagħha għandha tiġi regolata konformement. Għax dik il-Kummissjoni hija korp amministrattiv rivestit b'poteri statutorji fl-ambitu tad-Dipartiment tal-Lottu Publiku; u l-membri tagħha jeżerċitaw parti mill-Poter Eżekuttiv, u jaqdu doveri wkoll fl-interess publiku; u għalhekk huma uffiċjali pubbliċi.

Xejn ma jiswa li dik il-persuna tkun membru mhux uffiċjali tal-Kummissjoni, fis-sens li ma kellhiex għa karika mħallsa mill-Kuruna meta giet nominata membru tal-Kummissjoni. Malli dahlet fil-Kummissjoni saret bħal komponenti l-oħra tal-Kummissjoni, u bħal dawn hija suġġetta għall-istess trattament.

Fil-ġurisprudenza tagħna hu magħruf u akkolt illi r-rapport bejn l-Istat u l-impjegat hu unilaterali, u mhux kontrattwali; u minnu ma tid-derivax bejniethom reċiproċità ta' drittijiet u doveri; u l-impjegat ma jistax jaġixxi kontra l-Gvern, lanqas jekk ikun intervjenu kontratt speċifiku; u l-istess haġa jingħad rigward l-impjenji tal-Kuruna fil-konfront mal-impjegat.

Huwa wkoll paċifiku fil-ġurisprudenza tagħna illi n-nomina tal-funzjonarji pubbliċi hija att majestatika li l-Kuruna teżerċita "jure imperii"; u tal-

istess natura, kwindi hu dak kollu li jiddependi u jirrigwarda l-istess nomina, bħal ma hija r-rimunerazzjoni tal-impjegati. U sakenim ma jiġix pruvat li l-att tal-Kuruna sar mingħajr awtorità jew mingħajr il-forma preskritta, dak l-att huwa insindakabbli mill-Qorti.

Konsegwentement, dik il-persuna li giet nominata bħala membru, anki mhur ufficjali, ta' kummissjoni governattiva, ma tistax tagħzi biex ir-rata tar-rimunerazzjoni tagħha tiġi stabbilita mil-Qorti.

Il-Qorti;—Rat iċ-ċitazzjoni li biha l-atturi, premissi d-dikjarazzjonijiet u l-provvediment neċessarji, billi l-atturi servew bħala membri tal-Kummissjoni tal-“Magofu Pools” għall-perijodu mid-29 ta' Frar 1952 sad-9 ta' Mejju 1953, mingħajr ma rċevew kumpens adegwat għal dan ix-xogħol tagħhom, għaliex ma setgħax jintlaħaq ftehim bejn l-atturi u l-konvenut nomine dwar ir-rata tar-rimunerazzjoni tal-atturi; talbu li minn din il-Qorti tiġi stabbilita r-rata tar-rimunerazzjoni u onorarju dovuta mill-konvenut nomine lill-atturi għal kull seduta li l-atturi attendew bħala membri tal-Kummissjoni tal-“Magofu Pools” għall-perijodu fuq im-semmi. Bl-ispejjeż, kompriżi dawk tal-ittra ufficjali tat-23 ta' Mejju 1953, kontra l-konvenut nomine;

Omissis;

Ikkunsidrat, dwar l-eċċepita preġudizzjali;

Illi l-atturi qegħdin jibbażaw il-pretensjoni tagħhom fuq il-fatt “li servew bħala membri tal-Kummissjoni tal-Magofu Pools..... mingħajr ma rċevew kumpens adegwat għal dana x-xogħol tagħhom, għaliex ma setgħax jintlaħaq ftehim bejn l-atturi u l-konvenut nomine dwar ir-rata tar-rimunerazzjoni ta' l-istess atturi”. Dana jfisser li l-atturi ma jinsistux fuq il-pretensjoni li dik ir-rimunerazzjoni kellha tkun bejn £1 u £1.1.0. skond komunikazzjoni lilhom magħmula mid-Direttur tal-Lottu; u konsegwentement, kif issottomettew l-istess atturi fin-nota tagħhom fol. 53 tal-proċess, “l-unika kwistjoni nvoluta l-lum hija jekk l-atturi, bħala ‘unofficial members’ tal-‘Pools Commission’, għandhomx id-dritt jitolbu l-fissazzjoni tal-onorarju tagħhom mill-Qorti Ċivili”. Il-konvenut, fuq dan il-pont, issottometta illi r-rata tar-rimunerazzjoni tal-atturi giet stabbilita mill-Gvern

ghal 10s. kull seduta skond id-diskrezzjoni tiegħu, u dina d-diskrezzjoni mhix sindakabbli mit-tribunali;

Illi l-atturi jammettu, fid-dikjarazzjoni tagħhom fol. 3, illi gew nominati biex iservu bħala membri tal-Kummissjoni tal-Magofo Pools darbtejn, l-ewwel darba b'Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 81 tal-1952, u t-tieni darba b'Notifikazzjoni nru. 157 tal-1953, u dan għat-termini tal-Att XV tal-1951 u tan-Notifikazzjoni nru. 80 tas-sena 1952; u dan mingħajr ma giet minn qabel stabbilita r-rata tal-onorarju tagħhom;

Illi l-atturi b'dna n-nomina saru funzjonarji publiċi, u l-pożizzjoni tagħhom għandha tiġl regolata konformement. Difatti, il-Kummissjoni fuq imsemmija giet maħluqa biex tagħti eżekuzzjoni għall-mansjonijiet speċifikati fil-liġi (art. 5 tar-Regolamenti publikati b'Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 80 u 307 tal-1952, u nru. 155 tal-1953). Dina l-Kummissjoni, kif sewwa innota l-konvenut fin-nota tiegħu fol. 46, hija korp amministrattiv, rivestit b'poteri statutorji, fl-ambitu tad-Dipartiment tal-Lottu Pubbliku; u bħala tali "a servant of the Crown". L-atturi, għaldaqstant, bħala membri ta' dik il-Kummissjoni, eżerċitaw parti mill-Poter Eżekuttiv, u qdew doveri wkoll fl-interess tal-pubbliku. Hum għalhekk saru uffiċjali publiċi;

Skond il-prinċipji tad-Dritt Kostituzzjonali Inġliż (li għaliegħ il-Qrati Tagħna kostantement irrikorrew fin-nuqqas ta' leġislazzjoni lokali appożita), "everyone who is appointed to discharge a public duty, and receives compensation in whatever shape, whether from the Crown or otherwise, is constituted a public officer" (Stroud's Judicial Dictionary, Vol. III, "Public officer"). U l-istess awtur ikompli jirriferrixxi illi "a public officer is an officer who discharges any duty in the discharge of which the public are interested, more clearly so if he is paid out of a fund provided by the public" (op. u vuċi citati). Del resto, dana l-konċett jinsab ukoll fl-art. 91 tal-Kodiċi Kriminali, fejn jingħad illi "the general expression 'public officer' includes not only the constituted authorities, civil and military; but also all such persons as are lawfully appointed to administer any part of the executive power of the Government, or to perform

any other public service imposed by law, whether it be judicial, administrative or mixed”;

Illi xejn ma jiswa illi l-atturi kienu fil-Kummissjoni zewg membri mhux ufficjali, fis-sens li “ma kellhomx ga karika mħallsa mill-Kuruna” (“not holding office of emolument under the Crown”); għaliex dina l-kwalifika kienet tipprexindi mill-karika attwali li assumew malli saru membri tal-Kummissjoni; dik il-kwalifika kienet meħtieġa biex huma setghu jidhlu fil-Kummissjoni; iżda malli huma daħlu fiha saru bħal komponenti l-oħra tagħha, u bħal dawn sugġetti għall-istess trattament;

Illi l-atturi, għalhekk, bħala ufficjali u funzjonarji publiċi fis-servizz tal-Kuruna, ma setghax ikollhom “status” divers mill-impjegati publiċi l-oħra. Issa, hu ormaj magħruf u akkolt anki fil-ġurisprudenza tagħna, illi r-rapport bejn l-Istat u l-impjegat hu unilaterali, u mhux kontrattwali; u minnu ma tidderivax bejniethom reċiproċità ta’ drittijiet u doveri (Kollez. XXI-I-433 u XXVI-I-402). Dawn ir-relazzjonijiet huma purament volontarji mill-parti tal-Kuruna, u l-impjegat, skond it-tribunali ingliżi, ma ghandux dritt jaġixxi kontra l-Kuruna, lanqas jekk ikun intervjena kuntratt speċifiku. “The engagements between the Crown and those engaged in its military service are purely voluntary on the part of the Crown, and afford no ground for a petition of right” (Empire Digest, Vol. 16, no. 357, page 240); u dana lanqas sabiex is-suldat jithallas tal-paga li jmissu (op. u vol. cit. no. 358);

L-istess haġa rigward l-impjenji tal-Kuruna fil-konfront mal-impjegat. “There is a custom that a servant of the Crown retains his employment only during the pleasure of the Crown; and even if a special contract to the contrary could be proved, it could not bind the Crown” (op. cit. Vol. II. no. 81, page 506). F’dan is-sens ukoll huwa Halsbury:— “Military, naval and civil officers are dismissable at will, and a petition of right cannot be brought by them to recover pay, pension, or other sums to which they claim to be entitled for their services” (Laws of England, Vol. IX, “Crown Practice”, §1179, page 692, Hailsham Edition). Lie-

ma prinċipji l-atturi sostanzjalment jirrikonoxxu fit-tieni paragrafu tan-nota tagħhom fol. 53;

Illi l-atturi taht dawn iċ-ċirkustanzi, bil-fatt biss li saru membri tal-Kummissjoni, assoġġettaw ruħhom għad-dis-krezzjoni tal-Gvern anki dwar il-fissazzjoni u filas tal-onorar-ju tagħhom. "Servants of the public appointed by Commission under the Crown, without remuneration, have no legal claim to specific compensation; such servants are wholly dependant, for remuneration, on the will of the Crown, or the judgment of those to whom competent authority may be, in that respect, delegated" (Empire Digest, Vol. 38, §1031, page 139);

Illi, barra minn dan, huwa ormaj paċifiku anki fil-ġuris-prudenza tagħna, illi n-nomina tal-funzjonarji publiċi hija att majestatiku, eżercitat mill-Kuruna "j*ure imperii*" (Kollez. XXVI-I-164; u XXIX-II-1085); u tal-istess natura, kwindi, huwa dak kollu li jiddependi u jirrigwarda l-istess nomina, bħal ma hija r-rimunerazzjoni tal-impjegati. U anki f'dan ir-rigward, sakemm ma jiġix pruvat illi l-att tal-Kuruna sar mingħajr awtorità jew mingħajr il-forma preskritta, dak l-att mhux sindakabbli mit-tribunali;

Għal dawn il-motivi;

Tilqa' l-preġudizzjali opposta mill-konvenut nomine, billi tiddikjara ruħha inkompetenti, minhabba difett ta' ġurisdizzjoni, biex tiehu konjizzjoni tal-pretensjoni tal-atturi. Bl-ispejjeż kontra l-atturi.
